

Wójt Gminy Szydłowo

Tobiasz Wiesiołek
WÓJT GMINY SZYDŁOWO

tel. 67 211 55 16
kom. 502 123 617
wojt@szydlowo.pl

 /WojtTobiaszWiesiolek

—
Urząd Gminy Szydłowo
Jaraczewo 2
64-930 Szydłowo

www.szydlowo.pl
 /GminaSzydlowo

tel. 67 211 55 11
urząd@szydlowo.pl

Jaraczewo, 27 lutego 2025 r.

Or.010.1.2025.I

Szanowni Wójtowie, Burmistrzowie, Prezydenci
oraz Przewodniczący Rad Gminnych i Miejskich,

W ostatnich tygodniach miało miejsce kluczowe spotkanie zespołu roboczego Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej, na którym podjęliśmy niezwykle istotny temat - zmiany granic administracyjnych w samorządach. To zagadnienie, zamiast służyć rozwojowi lokalnych wspólnot, coraz częściej staje się narzędziem politycznych gier i centralistycznych zapędów, które podważają demokratyczne fundamenty naszego państwa.

Corocznie na terenie Polski obserwujemy przypadki aneksji terytorialnych, gdzie większe samorzady próbują poszerzać swoje granice kosztem mniejszych gmin. W większości przypadków inicjatorami takich działań są politycy lokalni, posiadający silne powiązania z władzą centralną. Niestety, obecne przepisy w tej kwestii są dalekie od standardów demokratycznych - nie tylko umożliwiają marginalizowanie głosu mieszkańców, ale także nie przewidują żadnych rekompensat finansowych dla gmin, które tracą swoje terytorium. To patologia, której nie możemy dłużej akceptować!

Samo wszczęcie procedury aneksji prowadzi do ogromnych napięć społecznych i politycznych, jak widzimy chociażby w okolicach Olsztyna i innych regionach kraju. Społeczność i urzędnicy gmin, które dowiadują się, że objęto

je procedurą podziałową, zostają zmuszeni do funkcjonowania w niepewności i stresie. Praca administracji lokalnej zostaje zaburzona, a zamiast skupić się na kluczowych zadaniach - inwestycjach, edukacji, infrastrukturze - cała uwaga i zasoby są angażowane w obronę przed aneksją.

Podział i aneksja nie są rozwiązaniem na wyzwania demograficzne, przestrzenne czy rozwojowe miast! Nie można mówić o budowaniu silnych relacji sąsiedzkich, strategiach subregionalnych, współpracy w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, jeśli podstawą tych działań jest agresywna ekspansja kosztem mniejszych samorządów.

Dopóki przepisy w tej kwestii nie zostaną ucywilizowane i dostosowane do zasad demokratycznych, gminy wiejskie będą zmuszone walczyć, protestować, organizować blokady i sprzeciwiać się aneksującym. Ale to walka z wiatrakami - bicie głową w mur! Potrzebujemy realnych zmian, które zagwarantują, że głos mieszkańców będzie miał decydujące znaczenie w tych procesach.

Dlatego, wraz z Radą Gminy Szydłowo, wzmacniamy apel Związku Gmin Wiejskich oraz kieruję jego procedowanie do samorządowców Województwa Wielkopolskiego o wsparcie wypracowanego stanowiska i dołączenie do żądania zmian legislacyjnych w Ustawie o samorządzie gminnym. Wzywamy wszystkie osoby i instytucje zaangażowane w proces tworzenia prawa oraz w rozwój samorządności do działania na rzecz uregulowania tej kwestii.

Postulujemy wprowadzenie następujących zmian:

1. Ograniczenie częstotliwości inicjowania postępowań o przeprowadzenie zmiany terytorialnej w trybie wnioskowym - nie częściej niż raz na pięć lat.
2. Wzmocnienie rangi udziału społeczeństwa w procedurze dokonywania zmian granic gmin.
3. Wzmocnienie rangi wniosku o przeprowadzenie zmian granic gmin poprzez określenie ustawowych wymogów uwzględniających konsekwencje zmian.
4. Przyznanie statusu „strony” w postępowaniu legislacyjnym zainteresowanej gminie, której proponowana zmiana terytorialna dotyczy.
5. Określenie zasad i trybu przekazywania mienia komunalnego w związku ze zmianą granic gmin.
6. Określenie zasad rozliczeń finansowych gmin, których zmiana granic dotyczy w zakresie utraconych przez nią źródeł dochodów.
7. Zapewnienie sądowej ochrony gminy, których zmiana terytorialna dotyczy, w zakresie legalności i prawidłowości przeprowadzonej zmiany granic.

Drodzy Wójtowie, Burmistrzowie, Prezydenci oraz Przewodniczący Rad, zwracam się do Was z prośbą o poparcie apelu poprzez podjęcie odpowiednich uchwał w Waszych gminach i miastach oraz przesłanie ich do Prezesa Rady Ministrów, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz parlamentarzystów z Waszych okręgów.

Tylko wspólny, skoordynowany lobbing może doprowadzić do zmian i wreszcie doprowadzić do prawdziwej debaty o przyszłości granic samorządów w Polsce.

Z wyrazami szacunku

WÓJT
Tobiasz Wiesiołek
Tobiasz Wiesiołek

działające na rzecz poprawy jakości sprawowania władzy publicznej oraz rozwoju samorządności, do podjęcia działań zmierzających do zmiany **Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym** w zakresie procedury umożliwiającej korektę granic administracyjnych jednostek samorządu terytorialnego.

Obowiązujące przepisy były i są niekorzystne dla gmin z obszarami wiejskimi i ich mieszkańców. Potrzeba rewizji obowiązującego prawa jest postulowana od wielu lat przez środowisko samorządowe, przedstawicieli doktryny prawa, w tym twórców reformy samorządowej. Wielokrotnie była także podnoszona przez Trybunał Konstytucyjny i Rzecznika Praw Obywatelskich. Organy te uzasadniają potrzebę zmian, wskazywały na wady systemowe obowiązujących przepisów. W Polsce wielokrotnie dochodziło do zmian granic samorządów, które następowały głównie pod wpływem **lobby politycznego**, a nie obiektywnych i merytorycznych przesłanek. Taki stan rzeczy wymaga pilnej korekty i wprowadzenia przejrzystych, sprawiedliwych zasad.

Postulujemy wprowadzenie następujących zmian:

1. Ograniczenie częstotliwości inicjowania postępowań o przeprowadzenie zmiany terytorialnej w trybie wnioskowym – nie częściej niż raz na 5 lat.
2. Wzmocnienie rangi udziału społeczeństwa w procedurze dokonywania zmian granic gmin.
3. Wzmocnienie rangi wniosku o przeprowadzenie zmian granic gmin poprzez określenie ustawowych wymogów uwzględniających konsekwencje zmian.
4. Przyznanie statusu „strony” w postępowaniu legislacyjnym zainteresowanej gminie, której proponowana zmiana terytorialna dotyczy.
5. Przyznanie statusu „strony” w postępowaniu legislacyjnym zainteresowanej gminie, której proponowana zmiana terytorialna dotyczy.
6. Określenie zasad i trybu przekazywania mienia komunalnego w związku ze zmianą granic gmin.
7. Określenie zasad rozliczeń finansowych gmin, których zmiana granic dotyczy w zakresie utraconych przez nią źródeł dochodu.
8. Zapewnienie sądowej ochrony gmin, których zmiana terytorialna dotyczy, w zakresie legalności i prawidłowości przeprowadzonej zmiany granic.

Dodatkowo proponujemy podjęcie prac legislacyjnych mających na celu **prawne uregulowanie Miejskich Obszarów Funkcjonalnych na wzór Metropolii Pomorskiej**, co pozwoliłoby na lepszą współpracę miast i gmin w obszarach powiązanych funkcjonalnie. Wzywamy do zainicjowania rzetelnej, merytorycznej debaty nad załączonym projektem oraz do jego możliwie najszybszego skierowania do dalszych prac legislacyjnych w parlamencie.